05_2006.qxd 9.5.2006 11:27 Str. 8

Osobnost Prahy 2

Architekt Ladislav Lábus

Rodiče Ladislava Lábuse se na Královské Vinohrady přistěhovali, on sám se tu narodil a dodnes zde žije. Jak vnímal tato místa jako kluk a jak to vidí dnes...

Pane architekte, vzpomínáte, kde jste běhal jako kluk?

To se měnilo. V předškolním věku jsem si hrál především na otevřených pavlačích a verandě, i na schodišti a průchozím dvorku našeho domu. Dnes si jako architekt uvědomuji, jak jsou u městských činžovních domů pro děti i dospělé důležité poloveřejné prostory, na kterých se nyní tak šetří. V prvním stupni základní školy jsem volný čas trávil většinou na ulicích, náměstích a v parcích blízko školy a bydliště. Je zajímavé, jak tato místa postupně zmizela nebo se stala nepoužitelnými. Nedovedu si představit, že bych šel s vnoučaty plavat na Folimanku, sáňkovat a bruslit do Čelakovského sadů, krmit kachny k jezírku před Hlavním nádražím nebo hrát kopanou za kostel sv. Ludmily na „Míráku“.

Nejvíce jsme si však vyhráli na vybetonované předzahrádce vedle tehdejšího kina Dalibor. Byla lemovaná klandry a zídkami, ideálními pro naše nekonečné honičky, cvičení a exhibice. V kině se hrávaly odpolední dětské programy a vedle se přímo na ulici prodávaly mražené výrobky. Toto nenápadné místo na rohu Londýnské a Jugoslávské bylo živým centrem dětí z okolí.

Jak se jako architekt díváte na dvojku dnes?

Praha 2 naštěstí nedoznala tak rozsáhlých změn, jako jiné čtvrti sousedící s historickým centrem. Na rozdíl od Smíchova nebo Karlína byly Vinohrady vždy poměrně prestižní rezidenční čtvrtí, a tak zde není tolik objektů vyžadujících rekonverzi na nové využití nebo demolici, pokud se nové využití nenajde. Úroveň prostředí i domů a bytů byla srovnatelná např. s Letnou, při opravách bylo možné pouze renovovat a odstraňovat následky dlouho zanedbávané údržby. Díky tomu Praha 2 prokoukla, i když někdy opravené domy září novotou až příliš. Často jsou zbytečně odstraňovány původní výrobky a materiály, např. dlažby na podestách, které dávají stavbě nenahraditelný a o to vyhledávanější půvab.

Z nových staveb se může Praha 2 pyšnit zřejmě nejznámější a architektonicky nejvýznamnější „polistopadovou“ budovou postavenou v Praze – Tančícím domem, za jiné se možná trochu stydí. Kromě zástavby jednotlivých proluk, jako jsou např. Tančící dům, nárožní objekt na Karlově náměstí či domy Na Rybníčku, došlo k intenzivnější nové výstavbě zejména v nejhodnotnějších residenčních partiích Vinohrad – u Grébovky a Zvonařky. Zatímco v prvním případě se podařilo realizovat poměrně kvalitní projekty, zástavba na Zvonařce nevyužila možnosti a očekávání této lokality, ani vnější formou, ani vnitřním uspořádáním domů.

Co říkáte obřím centrům, administrativním a nákupním?

Městům vyhovuje, když si udrží různorodost zástavby. Kumulace monofunkčních zón a center do několika míst se nemusí v budoucnu vyplatit. Některé městské čtvrti dnes bojují s následky koncentrace průmyslových objektů, které však na rozdíl od výstavby nákupních a administrativních center nebylo možné ani účelné stavět jinde. Monofunkčnost vyhovuje zřejmě investorům, město by se však mělo tomuto trendu bránit. Ve skutečnosti je ale často nesmyslně podporována samotným územním plánem. Nákupní centra odsávají energii centrům měst – kromě komerčních aktivit i v oblasti kulturního života. Ještě že se podobná centralizace jako v případě kin nedotkla divadel a koncertních sálů. Raději nakupuji v malých lokálních obchodech než v gigantech na předměstích, totéž uplatňuji při výběru kina. Je to lidštější a příjemnější. Nepociťuji zde tak výrazně pachuť konzumní společnosti. Nákupní centra používám jen výjimečně na velké nákupy např. o Vánocích a dovolených, nebo když sháním nějaký specifický výrobek.

Máte místa, kam chodíte, když si chcete odpočinout?

Dodnes se rád procházím v Grébovce a jsem rád, že se oživuje. Rekonstrukce Viničního altánu mne velmi potěšila. Také mám rád „periferní“ území Prahy 2 a místa, kde se zachovala původní podoba ulic, nedotčená novodobou regulací, jako Na Zderaze nebo Na Karlově nebo v okolí Apolinářské ulice. *daf*

SPOLEČNÝCH 60 LET: ***Diamantovou svatbu oslavili v pátek 14. dubna 2006 na Novoměstské radnici František a Věra Symonovi z Rumunské ulice. Šedesát let jejich soužití charakterizuje motto, které si „půjčili“ od prokletého básníka Francoise Villona: „Byli jsme dva a měli jen jedno srdce...“ Manželé Symonovi společně vychovali dceru a syna a nyní se už radují z vnoučat – na snímku uprostřed svých nejbližších.***

Zájemci o uspořádání zlaté, diamantové příp. jiné jubilejní svatby se mohou obrátit na odbor kancelář starosty, Ivana Czisárová, tel.: 236 044 264. ***Text: len, foto: vin***

Zaniklé vinohradské biografy (II.)

V novostavbě Hasičského domu v Římské ulici sídlila původně Malá opereta, která v polovině třicátých let zanikla, a ze sálu vzniklo kino Tatra. Po válce tu bylo dlouhá léta Divadlo Spejbla a Hurvínka, které jsme vyhostili do bubenečské emigrace. Po likvidaci divadla S + H se tu usídlilo divadlo U Hasičů, odkud každou sobotu vysílá rozhlas oblíbený „Kolotoč“.

V roce 1930 byl do provozu uveden biograf Valdek, za války Astorie, posléze Varšava. Dnes je z něj podzemní garáž. Pravděpodobně to bylo kino vinohradského Sokola, kam jsme chodívali na tzv. Matiné, které se skládalo ze zvukového týdeníku, několika krátkých filmů ve stylu „Od pramene k ústí“ a „Od hadru k papíru“ – takový horší Čáslavský. Matiné zakončovala groteska: buď hraná, třeba s Frigem, nebo kreslená, s námořníkem Pepkem nebo Mickey Mousem.

Nedaleko byl biograf Beránek, za války Dalibor, prodloužený trakt velké nemovitosti velkouzenáře Josefa Beránka. Biograf byl také bohatě zdoben, zejména skleněnými svítidly, která cinkala, když v tunelu pod Londýnskou ulicí projížděl vlak. To je ostatně námětem povídky Josefa Škvoreckého o dceři nacistického generála, která se lekla, že Praha je bombardovaná, což ovšem byla jen literární fikce.

Dovolte mi ještě vzpomínku na naše dětské mlsání. U Koubků na zahradě prodával gumové hady a žu-žu, naše oblíbené pamlsky, nějaký děda, nebo babka. U Macešků, před vchodem, byl obchod s cukrovinkami pana Ječného. Tenkrát se bonbony prodávaly na váhu a dávaly se do sáčků. Na sáčku měl pan Ječný reklamu, která končila veršíkem „... obsah můj však není věčný, naplní mne opět Ječný“. Kam se na to hrabou dnešní televizní reklamy! A ty sáčky krásně ve tmě šustily, zkuste dneska zašustit bonboniérou.

Programy kin se měnily vždy v pátek a na některých místech, např. ve Slezské (kde je dnes prádlo) visely programy biografů na celý týden. Premiérová kina byla tištěná červeně, ostatní, reprizující biografy, modře. A ty krásné malované markýzy na biografy...

Co bylo, není, časy se mění, a proto hurá na výherní automaty. *Miroslav Rosík*

Generál Eliáš bude odpočívat v Národním památníku na Vítkově

V neděli 7. května uctí Česká republika památku jedné z nejvýznamnějších osobností českého odporu proti nacistům, předsedy protektorátní vlády Aloise Eliáše. Vláda České republiky mu uspořádá na Vítkově vojenský pohřeb se všemi poctami. Urna s jeho ostatky a rovněž urna s ostatky jeho manželky Jaroslavy budou slavnostně uloženy do Národního památníku na Vítkově, který byl vybudován k poctě účastníků boje za vznik Československé republiky.

Pietního aktu se zúčastní zástupci vlády ČR, ministerstva národní obrany, Vojenského historického ústavu a další hosté. Městskou část Praha 2 na pohřbu svého čestného občana bude zastupovat starosta Mgr. Michal Basch.

Ze životopisu vojáka

Alois Eliáš se narodil 29. září 1890 na Vinohradech. Vystudoval zeměměřičské inženýrství na ČVUT. V roce 1914 narukoval; na podzim téhož roku přešel do ruského zajetí a následně vstoupil do československých legií v Rusku. Od konce roku 1919 velel 21. pěšímu pluku v Čáslavi. Po absolvování vysoké válečné školy v Paříži působil ve 30. letech jako vojenský expert čs. delegace na odzbrojovacích jednáních Společnosti národů a zároveň byl poradcem ministra zahraničních věcí E. Beneše. Po reorganizaci čs. armády byl jmenován velitelem 5. armádního sboru v Trenčíně (od roku 1936 v hodnosti divizního generála).

Roku 1938 generál Eliáš poprvé vstoupil do vlády – zastupoval ministerského předsedu gen. Jana Syrového a v následující vládě Rudolfa Berana působil jako ministr dopravy. Dne 27. dubna 1939 byl jmenován ministerským předsedou protektorátní vlády a zároveň do července téhož roku řídil protektorátní ministerstvo vnitra. Podle svých slov přijal funkci premiéra jen proto, „aby ochránil národ před K. H. Frankem“, což vzkázal po generálu Ingrovi prezidentu E. Benešovi do Londýna. Podařilo se mu prosazovat politiku tzv. retardace, jejímž smyslem bylo brzdit a zpomalovat germanizační opatření okupantů. Alois Eliáš se dovedl vzepřít tlaku úřadu říšského protektora – nepodepsal protižidovská opatření a odmítl i slib věrnosti Hitlerovi.

Gestapo jeho odbojové aktivity evidovalo a obvinilo ho z vlastizrady: 27. září 1941, v den nástupu zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, byl zatčen. K trestu smrti byl odsouzen 1. října 1941, ale popravа byla odložena; vykonání rozsudku uspíšil atentát na Heydricha v květnu 1942. Generál Alois Eliáš byl popraven na kobyliské střelnici 19. června 1942, den po dopadení a usmrcení atentátníků v kostele Cyrila a Metoděje v Resslově ulici.

Zásluhy divizního generála Aloise Eliáše byly po válce oceněny tím, že byl in memoriam jmenován armádním generálem. Bývalý prezident Václav Havel ho v roce 1996 vyznamenal za vynikající zásluhy o stát Řádem Bílého lva a v roce 2005 byl jmenován čestným občanem městské části Praha 2.

Busta gen. Eliáše ve Francouzské ulici ***Foto: nov***

Pietní vzpomínka v Praze 2

Ve výroční den popravy gen. Eliáše, 19. června, uctí městská část tradičně památku svého rodáka. Před činžákem na rohu ulic Francouzská a Jana Masaryka, kde se narodil, se bude konat vzpomínkové shromáždění. Pamětní desku na jeho počest v 1. patře domu ozdobí věnec městské části. *van*

Městská část Praha 2 jako součást Dnů evropského dědictví

Muzeum A. Dvořáka se letos zúčastní EHD

Každý rok v září se po celé Evropě tradičně otevírají brány zajímavých památek, historických budov, objektů a prostor včetně těch, které jsou jinak pro veřejnost uzavřeny. Památky jsou zpřístupňovány v rámci Dnů evropského dědictví (European Heritage Days: EHD). Tento rozsáhlý celoevropský projekt vede k neformálnímu uvědomování si kořenů našich národních identit a ochraně kulturního odkazu předků.

Dny evropského dědictví se každoročně konají pod záštitou Rady Evropy a v naší republice též pod záštitou vrcholných státních orgánů. Jejich hlavním pořadatelem pro ČR je Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

V rámci této akce se každoročně pořádají doprovodné akce – přednášky, koncerty, městské slavnosti, ale i soutěže a další kulturní programy. Jednotlivé země vyhlašují svá národní témata, jejichž prostřednictvím obracejí pozornost organizátorů i návštěvníků na různorodé fenomény přírodního a kulturního dědictví.

Letos se Dny evropského dědictví konají **od 9. do 17. září 2006. Národním tématem je Otisk slavných jmen – historické objekty, v nichž žili slavní lidé**. Pokud by některý z majitelů historicky zajímavé nemovitosti chtěl v tyto dny otevřít svůj objekt pro veřejnost, podmínky přihlášení najde na stránkách Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska: http://www.shscms.cz/ehd/. Další informace lze také získat u lokálního garanta EHD: MČ Praha 2, odbor kancelář starosty – odd. územního rozvoje, Ing. Sylvie Hájková, tel.: 236 044 144.

Praha 2 patří k tradičním účastníkům Dnů evropského dědictví. Jejich každoroční součástí je zpřístupnění věže Novoměstské radnice zdarma, tentokrát ve dnech 9. – 10. září a 16. – 17. září. V prostorách Novoměstské radnice bude také možné navštívit 2. ročník výstavy Proměny Prahy 2. V rámci letošního zaměření EHD na osobnosti, spjaté s územím naší městské části, bude 14. září odhalena v Masarykově ulici busta Jana Masaryka; v týž den večer se na Novoměstské radnici od 19:00 koná koncert České komorní filharmonie *Pocta Janu Masarykovi*.

Dnů evropského dědictví se zúčastní také Muzeum Antonína Dvořáka, sídlící v barokním letohrádku Amerika. Muzeum pro tuto příležitost připravuje doprovodný program o K. I. Dienzenhoferovi. *Text: len, foto: nov*

Theatre Illusion Biograf aneb Bouřlivý osud vinohradského kina

Pouhé dva měsíce zůstal uzavřen kinosál v paláci Maceška na Vinohradské 48. Bio Illusion bylo slavnostně znovuotevřeno 5. dubna 2006 jako Theatre Illusion Biograf. Nový multikulturní prostor bude provozovat herec, režisér a ředitel bývalého Divadla Skelet Pavel Trávníček.

Prvními čestnými diváky se 5. dubna stalo 200 neplatících dětí mateřských škol z Prahy 2, které „pejskovaly“ s plyšovým pejskem a dalšími zvířátky při hudebně zábavné show. Pak už se foyer šestasedmdesátiletého bia rozvlnil swingujícími dvojicemi, které swing kapely Blue Star pomalu posouval do sálu na Chaplinovu *Moderní dobu* – hlavní film slavnostní „openiády“. Do začínajícího soumraku na Vinohradské třídě se rozzářil nový štít ILLUSIONU a do rozsvíceného vstupního portálu a vestibulu vstupovalo první večerní publikum nové kulturní arény Vinohrad: zastupitelé Prahy 2, producent Adam Novák, scénárista a dramaturg Gustav Oplustil, Josef Laufer, Josef Dvořák, Jiří Krampol.

A samozřejmě zástupci médií a fotografové… hvězdný prach swingu, welcome drink, objetí, přípitky blízkých i neznámých v krásné iluminaci foyer vábily blesky fotografů do té doby, než dvě stovky diváků zasedly v sále a začalo první divadelní představení ansámblu Pavla Trávníčka *Pozvání na večírek* s Janou Švandovou, Světlanou Nálepkovou, Miluší Bittnerovou, Pavlem Trávníčkem, Václavem Marešem a Romanem Vojtkem.

Pavel Trávníček – ředitel, herec a režisér v jedné osobě, se vmísil mezi těch pár „vyvolených“ a statečných principálů a intendantů divadel a je ještě o něco statečnější, než pánové Töpfer, Sobota, Heřmánek, Brzobohatý. Provozuje totiž i kino, živé koncerty a klub. Zkrachovalému a opuštěnému Illusionu přinesl světlo do tmavé pasáže, umocnil pohodlí položením nových koberců, jevišti dodal hloubku a šíři. A veřejnosti nabídl promítání filmů a divadelní repertoár scény světové komedie. Další informace na www.theatreillusionbio.cz.

Text a foto: vav

Kapela Blue Star láká první návštěvníky do sálu

Theatre Illusion Biograf v květnu 2006

3. 5. 2006	19:30	**Oskar a Růžová paní**, komorní drama, Eric-Emmanuel Schmitt
	22:00	**Broky Františka Janečka**
4. 5. 2006	19:00	**Vražedné dědictví aneb Bastardi**, drama, Robert Thomas
5. – 8. 5. 2006	18:00	**Obchod na korze**, film ČR (1965), Ján Kadár, Elmar Klos
11. 5. 2006	19:00	**Létající snoubenky**, komedie, Marc Camoletti
12. 5. 2006	18:00	**Plechový bubínek**, film Německo (1979), Volker Schlöndorff
	21:00	**Porucha**, koncert live
13. 5. 2006	18:00	**Plechový bubínek**, film Německo (1979), Volker Schlöndorff
	21:00	**Zpívárna**
14. 5. 2006	18:00	**Plechový bubínek**, film Německo (1979), Volker Schlöndorff
15. 5. 2006	21:00	**Broky Františka Janečka**
18. 5. 2006	19:00	**Pozvání na večírek**, divadelní komedie, Neil Simon
	21:00	**Cosmopolitan**
19. – 21. 5. 2006	18:00	**Zbytečná krutost**, film USA (1984), Joel Coen
25. 5. 2006	19:00	**Teď ne, darling**, divadelní komedie, Ray Cooney
26. 5. 2006	18:00	**Sběrné surovosti**, film ČR (1965), Juraj Herz
	21:00	**Onkel Fester**, koncert live
27. 5. 2006	18:00	**Sběrné surovosti**, film ČR (1965), Juraj Herz
	21:00	**Zpívárna**
28. 5. 2006	18:00	**Sběrné surovosti**, film ČR (1965), Juraj Herz
29. 5. 2006	18:00	**Sběrné surovosti**, film ČR (1965), Juraj Herz
	21:00	**Cosmopolitan**